

Till arbetspensionsanstalterna

**BEVILJANDE AV PENSION PÅ SAMMA GRUNDER SOM TIDIGARE SAMT ANDRA ÄNDRINGAR
I ARBETSPENSIONSLAGARNA**

1. INLEDNING

Till arbetspensionsanstalterna har som bilaga till cirkulär 47/85 sänts regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av APL, KAPL, SjöPL, LFÖPL och FÖPL samt KoPL, och som bilaga till cirkulär 1/86 de vid presidentföredragningen stadfästa lagtexterna. Lagarna trädde i kraft 1.1.1986. I detta cirkulär redogörs för frågor gällande tillämpningen av lagändringarna.

2. BEVILJANDE AV PENSION PÅ TIDIGARE GRUNDER

I 6 § 4 mom. APL ingick redan från förut ett stadgande enligt vilket ny invalidpension fastställs enligt samma grunder som en tidigare pension, om den nya pensionen beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som tidigare. Beviljande av pension på tidigare grunder måste enligt detta stadgande alltid prövas särskilt från fall till fall. Avsikten med stadgandet är att detta skall vara till stöd vid arbetstagarens återgång till arbetslivet. Om arbetsförmågan inte helt återvunnits, inverkar ett misslyckat försök att återgå till arbetslivet inte försämrande på pensionsskyddet. Stadgandet kan sålunda betraktas som ett slags skyddsstadgande.

En återgång till arbetslivet sedan en för viss tid eller tillsvidare beviljad invalidpension har upphört kan likväl ha misslyckats för den skull, att lämpligt arbete inte har gått att få för arbetstagaren. I dessa fall kan en till åren kommen arbetstagare efter en arbetslöshetsperiod vara berättigad att utfå arbetslöshetspension. I många fall har dock till följd av en mellanliggande invalidpensionsperiod 360 dagar hunnit förflyta från den dag då det förra arbetsförhållandet upphörde, och den återstående tiden fram till pensionsåldern har därför inte kunnat beaktas när den nya pensionen beviljas. En motsvarande situation har även kunnat uppstå, när en arbetstagare efter en

26.3.1986

2(6)

arbetslöshetsperiod på nytt blivit arbetsoförmögen men sjukdomen likväl inte har kunnat anses vara densamma som tidigare.

Arbetstagarens pensionsskydd har sålunda avsevärt kunnat försämrats och den nya pensionen har inte längre motsvarat hans faktiska arbetshistoria och stabiliserade lönenivå.

För undanröjande av dessa missförhållanden har till 6 § 4 mom. APL fogats ett nytt stadgande. Enligt detta skall en ny pension fastställas enligt samma grunder som den tidigare pensionen, om den nya invalidpensionen beviljas med anledning av en sådan arbetsoförmåga som börjat inom ett år från det den tidigare pensionen upphörde. För att stadgandet skall tillämpas krävs det, att den återstående tiden fram till pensionsåldern beaktades då den tidigare pensionen beviljades.

Stadgandet förutsätter inte att den nya arbetsoförmågan beror på samma sjukdom som vid den tidigare pensionen. Stadgandet medger ingen prövningsrätt, utan den nya pensionen skall alltid beviljas på tidigare grunder när den nya arbetsoförmågan har börjat inom ett år från det en heleffektiv pension har upphört. Om det från den förra pensionens upphörande redan har förflutit ett år (360 dagar) när den nya arbetsoförmågan börjar, kan den nya pensionen beviljas på samma grunder som tidigare då det är fråga om samma sjukdom som vid den tidigare arbetsoförmågan. Stadgandet om att samma sjukdom skall kunna konstateras är således alltjämt oförändrat i kraft.

Den i det nya stadgandet nämnda tiden om ett år är ovillkorlig. Till skillnad från 6 § 3 mom. APL förlängs inte denna tid av de dagar för vilka arbetslöshetsdagpenning utbetalats och inte heller av tid för studieledighet eller för vården av barn yngre än 3 år.

Emedan individuell förtidspension, arbetslöshetspension och familjepension samt förtidspension för frontveteraner bestäms på samma sätt som invalidpension, kan även dessa pensioner beviljas på tidigare grunder, när förutsättningarna därför har uppfyllts. Om ansökan avser ny arbetslöshetspension efter en tidigare arbetslöshetspension, skall stadgandena i 4 c § 7 mom. APL om avbruten arbetslöshetspension iakttas vid avgörandet av pensionsärendet.

Den nya pensionen kan beviljas på tidigare grunder även när den pension som upphört har beviljats som heleffektiv invalidpension i form av delpension. Om det härvid är fråga om beviljande av en individuell

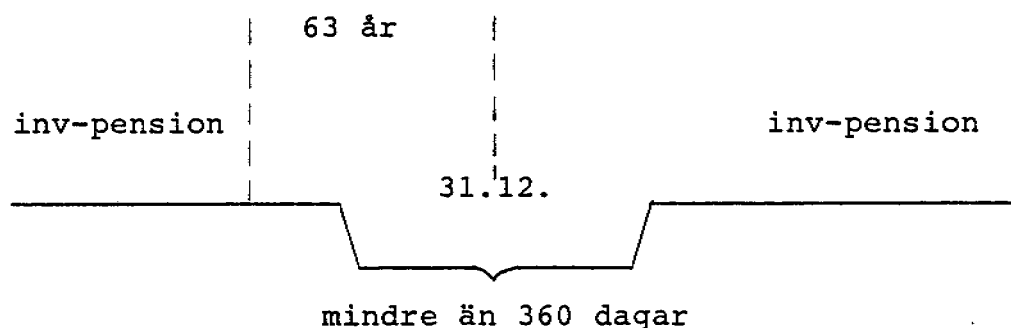
26.3.1986

3(6)

förtidspension, är förutsättningen i fråga om den återstående tiden för pensionens utfående redan för handen och den individuella förtidspensionen beviljas då på tidigare grunder, om de övriga förutsättningarna för pensionens utfående uppfylls inom ett år från det delpensionen upphörde. I detta fall förutsätts det sålunda inte att en kortare tid än ett år förflutit från det förvärvsarbetet upphörde. För ändringen av delpension till full pension (invalid- och arbetslöshetspension samt individuell förtidspension) finns det särskilda stadganden och anvisningar.

Den nya pensionsfallsdagen bestäms på samma sätt som den även annars bestäms för varje särskilt pensionslag.

Följande teckning visar hur pensionen fastställs i en specialsituation.

Invalidpensionen har upphört under det kalenderår då arbetstagaren fyller 63 år. Arbetstagaren blir på nytt arbetsoförmögen under det följande kalenderåret. Även i detta fall beviljas den nya invalidpensionen på samma grunder som tidigare, om den nya arbetsoförmågan har börjat inom ett år från det den tidigare pensionen upphörde. Det avgörande är alltså tidpunkten, då den nya arbetsoförmågan faktiskt började.

Beviljandet av pension på tidigare grunder gäller invalidpensionen och sådana pensioner som fastställs på samma sätt som invalidpensionen. Det betyder, att ålderspension inte kan beviljas på tidigare grunder, inte ens som förtida ålderspension.

Eventuella arbets- eller tjänsteförhållanden och företagarperioder mellan pensionsperioderna lämnas obeaktade vid uträkning av den nya pensionen. För dessa arbetsförhållanden och företagarverksamheter uppbärs likväl försäkringspremier. Premierna återbetalas inte, emedan arbetstagaren på grund av dessa kan ha rätt till ålderspension efter det att även den nya

26.3.1986

4(6)

pensionen har upphört (Pensionsskyddscentralens cirkulär 24/85).

Den pensionsanstalt som haft ansvaret för den på den återstående tiden baserade pensionsandelen i den tidigare pensionen ansvarar även för den nya pensionen.

Ändringar som motsvarar ändringen i 6 § 4 mom. APL har även införts i 7 § 2 mom. KAPL och 12 § 2 mom. SjPL. I 3 § 1 mom. KoPL, 6 § 1 mom. LFÖPL och 5 § 1 mom. FÖPL ingår hänvisningar till APL i fråga om utfående av pension och om dess belopp.

Lagändringen trädde i kraft 1.1.1986. Ändringen kan tillämpas när det nya pensionsfallet har inträffat 1.1.1986 eller därefter. När ny pension beviljas kan även pension som upphört före lagens ikraftträdande beaktas.

Avsikten är att en likadan ändring skall införas även i pensionslagarna för den offentliga sektorn.

3. ARBETSLÖSHETSDAGAR ENLIGT GRUNDSKYDDET VID BEAKTANDE AV ÅTERSTÄENDE TID

När rätten till pension på basen av återstående tid enligt 6 § 3 mom. APL fastställs, har hittills endast sådan arbetslöshetstid beaktats, för vilken en arbetstagare fått i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (= arbetslöshetsskyddslagen) avsedd förtjänstavgärd dagpenning. Däremot har sådana arbetslöshetsdagar, för vilka arbetstagaren utfått i arbetslöshetsskyddslagen avsedd grunddagpenning, inte alls beaktats. I praktiken har pensionsskyddet för en arbetstagare väsentligen försvagats i de fall då arbetsoförmågan börjat först, när mer än 360 dagar har förflutit från den arbetsförhållandet upphörde och arbetstagarens utkomstskydd har bestått av grunddagpenning under arbetslöshetstiden.

För den skull har 6 § 3 mom. APL ändrats så, att även arbetslöshetsdagar med grunddagpenning beaktas när rätten till pension på basen av återstående tid fastställs. Dessa arbetslöshetsdagar får likväl beaktas högst till samma antal som det i arbetslöshetsskyddslagen angivna maximiantalet dagar med förtjänstavgärd arbetslöshetsdagpenning. Detta betyder, att pensionsskyddet kvarstår heleggeffektivt under högst 500 arbetslöshetsdagar eller, om arbetstagaren därförinnan har fyllt 55 år, under högst 750 arbetslöshetsdagar utöver den vanliga efterkarenstiden om ett år. Det heleggeffektiva pensionsskyddet bibehålls sålunda under arbetslöshetstid på samma sätt såväl för de arbets-

26.3.1986

5(6)

tagare som utfår förtjänstavgärd dagpenning som för dem som får grunddagpenning.

Likaså har 7 § 2 mom. APL om justering av pensionslönen enligt prövning ändrats. Förutom på det sista arbetsförhållandet har stadgandet även kunnat tillämpas på ett sådant arbetsförhållande som har upphört under en tid om 360 sådana dagar närmast före pensionsfallet, för vilka inte utbetalats i arbetslöshetsskyddslagen avsedd förtjänstavgärd dagpenning. Nu har detta stadgande ändrats att motsvara ändringen i 6 § 3 mom. APL, vilket betyder att även arbetslöshetsdagar med grunddagpenning skall beaktas när det avgörs, om ett arbetsförhållande kan betraktas som ett i lagen avsett senaste arbetsförhållande.

I pensionsansökningen tillfrågas pensionssökanden, om han under de två senaste åren fått arbetslöshetsdagpenning, samt vilken arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstaltens lokalbyrå det är som i så fall utbetalat dagpenningen och när. Pensionsanstalten skall liksom hittills hos den som betalat ut arbetslöshetsdagpenningen kontrollera arbetslöshetsdagarna mellan arbetsförhållandets upphörandedag och pensionsfallsdagen, ifall detta är nödvändigt för utredningen av rätten till pension på basen av återstående tid.

Ändringar motsvarande ändringarna i 6 § 3 mom. och 7 § 2 mom. APL har även gjorts i 7 § 1 mom. KAPL samt i 12 § 1 mom. och 15 § SjöPL. Genom hänvisningsstadganden tillämpas även ändringarna vid fastställande av pension enligt KoPL, FöPL och LFöPL.

Arbetslöshetsdagar med grunddagpenning är likställda med arbetslöshetsdagar med förtjänstavgärd dagpenning endast i ovan nämnda situationer. Arbetslöshetsdagar med grunddagpenning beaktas fortsättningsvis inte när arbetslöshetstillägg uträknas och inte heller när den i 7 § 1 mom KAPL avsedda genomsnittliga lönen uträknas.

Ändringarna trädde i kraft vid ingången av år 1986. De tillämpas på pensioner som beviljas på grund av pensionsfall efter ikraftträdandet. Pensionsfallsdagen för en arbetslöshetspension fastställs på normalt sätt, dvs. det är den dag, för vilken arbetslöshetsdagpenning betalades för första gången under kontrollperioden. Härvid beaktas likväl även sådana arbetslöshetsdagar, för vilka grunddagpenning enligt arbetslöshetsskyddslagen utbetalats innan lagändringen trädde i kraft.

26.3.1986

6(6)

4. DRÖJSMÅLSRÄNTA PÅ FÖRSÄKRINGSPREMIE

Enligt 19 § 1 mom. APL har vid dröjsmål med betalning-
en av avgift som fastställts av pensionsanstalt eller
Pensionsskyddscentralen på avgiften kunnat uttas en
årlig ränta räknad enligt den räntesats social- och
hälsovårdsministeriet fastställt. Räntheprocenten har
fått vara högst sex procentenheter högre än ränthepro-
centen för den basränta som Finlands Bank vid ifråga-
varande tidpunkt uppbär hos penninginrättningarna på
centralbankskredit. Den senaste av ministeriet fast-
ställda dröjsmålsräntan har varit 15,5 procent.

Stadgandena om dröjsmålsräntan har nu ändrats. Räntheprocenten motsvarar från 1.1.1986 den i ränthelagen stadgade räntheprocenten om 16 procent. Denna ränta skall tillämpas på försäkringspremier till den del betalningen av dem är fördröjd 1.1.1986 eller senare.

Stadgandena om dröjsmålsränta ingår i 19 § 1 mom. APL, 10 § 4 mom. KAPL, 8 § 1 mom. KoPL, 12 § 2 mom. LFÖPL, 12 § 3 mom. FÖPL och 8 § 2 mom. SjPL.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

